

з конкурентами, визначення свого стану конкурентоспроможності; методи аналізу стану ділової репутації підприємства; методи діагностики стану мотивації персоналу підприємства; діагностика стану продажу – якісні та кількісні методи; методика аналізу якості на підприємства – методологія ISO.

4. Система методів бізнес-діагностики на етапі інноваційного розвитку підприємства: набір ознак-маркерів, що говоритимуть про необхідність впровадження інновацій на підприємстві; методи діагностики інжинірингу бізнес-процесів; методи діагностики реінжинірингу бізнес-процесів; методи діагностики реорганізації на підприємстві

5. Система методів бізнес-діагностики на кризовому етапі розвитку підприємства: метод ретроспективного аналізу; методи економіко-математичного аналізу стану підприємства; метод горизонтального та вертикального аналізу; методи діагностики кризового стану – маркери, норми та відхилення за ними; методи діагностики стану банкрутства підприємства.

Таким чином, запропонований підхід здійснення бізнес-діагностики у відповідності до стану його розвитку надає менеджменту підприємства більш ефективно та оперативно підбирати аналітичний інструментарій. Крім того, проведена систематизація методів дозволить в кожній практичній ситуації управління легко орієнтуватися у підборі аналітичного інструментарію, не витрачаючи часу на самостійний їх відбір.

Список використаних джерел:

1. Біловол Р.І. Систематизація сутності та видів діагностики соціально-економічних систем. *Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова*. 2013. Т. 18. Вип. 1. С. 25–34.
2. Куліков П.М. Діагностика стану підприємства : навч. посібн. Х. : ХНЕУ, 2011. 227 с.
3. Лук'янова В.В. Сучасний стан теоретичних основ діагностики діяльності підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2009. Т. 1. № 3. С. 52–58.
4. Москаленко В.П., Пластун О.Л. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства як основа для діагностики його банкрутства. *Актуальні проблеми економіки*. 2006. № 6. С. 180–192.
5. Скриньковський Р.М. Комплексна діагностика розвитку підприємства: концепція, параметри, методи. *Економіка. Управління. Інновації*. 2015. № 1 (13). URL : http://nbuv.gov.ua/jpdf/eui_2015_1_33.pdf (дата звернення 19.10.2020 р.)
6. Слободян Н.Г. Аналіз і прогнозування фінансової стійкості підприємства в сучасних умовах: методологія і практика. *Економічний аналіз : зб. наук. пр. ТНЕУ*. 2014. Т. 18. № 2. С. 239–245.
7. Швиданенко Г.О., Дмитренко А.І. Бізнес-діагностика підприємства : навч. посіб. К. : КНЕУ, 2013. 448 с.

Сотула В. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)
**РИЗИКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇХ МІНІМІЗАЦІЯ
В РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ**

На сьогоднішній день одним з найголовніших аспектів підприємницької діяльності є ризик. Зазвичай, під час здійснення підприємницької діяльності, а особливо таких етапів, як планування та розвиток, уникнути ризиків не можливо. Нажаль більшість з керівників приватних підприємств, не можуть вдало вийти з ризикової ситуації, через це з'являються

негативні наслідки. В Україні ці ризики зумовлюються через такі умови: політична, економічна та фінансова. Зазначимо, що існування ризиків постійне, вони являються вагомим багажем, навіть, якщо підприємство функціонує за найсприятливіших умов. Підприємства, щоб забезпечувати ефективну економічну діяльність аналізують всі ризики, а саме оцінюють ризики та їх вплив на діяльність підприємства та обчислюють всі наслідки.

Слід зауважити, що трапляються дві категорії ризиків для підприємств, такі як: загальні, вони спільні для всіх підприємств, а також індивідуальні. Ці ризики виникають для кожного напрямку діяльності окремо. У літературі зустрічається безліч роз'яснень, що таке «ризик», саме через це ускладнюється вивчення цієї категорії. Зазвичай ризик трактується як ймовірність виникнення ситуації, яку розглядають, подію або вірогідність. Водночас ризик – це ймовірність відхилення наявного результату від очікуваного [2, с. 153-155]. Одними з перших передумов ризику є те, що підприємства не можуть визначитися та прийняти конкретне рішення.

Окрім того, що ризик поділяють на спільний та індивідуальний, його також поділяють на такі основні види як: фінансовий, комерційний, виробничий, ринковий та інвестиційний ризики.

Фінансовий ризик виникає під час здійснення фінансування підприємництва. На вид цього ризику впливають такі фактори як обмеження на валютно-грошові операції, неплатоспроможність однієї з сторін фінансової угоди та багато подібного.

Комерційний ризик – пов'язаний з наданням послуг та під час процесу реалізації закуплених товарів підприємцем. Вплив таких факторів як: «невигідна зміна ціни за купованих засобів виробництва, втрата товару в процесі обігу, збільшення витрат обсягу та зниження ціни, за якою реалізується продукція» має значну вагу для розвитку цього виду ризику.

Цей вид ризику пов'язаний з реалізацією та виробництвом продукції, здійсненням яких-небудь видів виробничої діяльності. Виробничий ризик формується під час скорочення зазначеного обсягу реалізації та виробництва, дефекти виробів, зниження цін, перевищення планових, трудових та матеріальних затрат.

Причиною ринкового ризику являються коливання котрі можуть відбутися у ринкових відсоткових ставках національної грошової одиниці або закордонних курсів валют.

Інвестиційний ризик пов'язаний із знецінюванням інвестиційно-фінансового портфеля, котрий складається з вчасних придбань цінних паперів.

Будь-який ризик має залежність від партнерів по операції, для того щоб хоч якось забезпечити себе від ризиків та прийняти рішення про доцільність участі потенційних партнерів у здійсненні проекту відбувається аналіз ризиків.

Для того, щоб мінімізувати ризики підприємницької діяльності в ринковій економіці потрібно: перерозподілити всі інвестовані кошти, встановити ліміт граничних витрат, застосувати диференціацію коштів, а саме відшкодування збитків, самострахування, тобто створення грошових та натуральних страхових фондів, а також укласти угоди, пошук інформації, передача ризику.

Не лише у теперішній, нелегкий для економіки України час, підприємницька діяльність – ризик, а завжди. Для ефективної діяльності підприємств, потрібно не тільки

уникати ризиків, але й управляти ними, тобто, оцінювати ризики, знаходити шляхи подолання та приймати сміливі та нетрадиційні рішення. Щоб зберегти на ринку позиції та бути конкурентноспроможним підприємство повинно уміти мінімізувати ризики та ефективно використовувати методи їх оцінки. Однією з головних проблем управління ризиками являється відсутність системного апарату, а також комплексного підходів, тому підприємствам доцільно розробляти засоби та заходи, котрі будуть запобігати виникненню ризиків у своїй діяльності.

Вітчизняним підприємствам потрібно впроваджувати таку систему, як: управління ризиками. Вона дасть змогу збільшити ефективність діяльності підприємств, а також визначить причини ризиків, та обере заходи, щоб мінімізувати вплив, або нейтралізувати їх взагалі.

Список використаних джерел:

1. Письменна Т.В. Фінансові ризики в господарській діяльності підприємства. Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки. 2015. № 3(27). С. 151–158.
2. Свідерська А. Поняття та класифікація ризиків у зовнішньоекономічній діяльності підприємства. Галицький економічний вісник. 2014. Т. 46. № 3. С. 113–121.
3. Нескородев С.М., Грачова О.О. Дослідження сутності управління фінансовими ризиками підприємства. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2014. № 47. С. 132–136.

Сотула В. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

РОЗВИТОК МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Перехід України до ринкової системи економічного розвитку сприяв розквіту малого бізнесу. Його початковим завданням стало формування та наповнення ринку послугами та товарами, а також підтримання здорової конкуренції та зменшення монополізму. За рахунок малого бізнесу в країні розширилась кількість робочих місць. Протягом усіх років існування незалежної України і до теперішнього часу, стан розвитку малого бізнесу в державі має певні труднощі, не зважаючи навіть на всі реформи, які проводилися для підтримки малого бізнесу, оскільки проблемою є відсутність чіткого механізму які могли б допомагати роботі малим підприємствам. Через такі умови як: посилення конкуренції та глобалізація національної економічної системи, підприємства малого бізнесу зазнають великих проблем. Становище яке є невідгідним для малого бізнесу це зростання виробничих обсягів, тобто саме ця проблема є їхньою слабкою стороною у порівнянні з великими підприємствами. Також негативним показником є й обмежений доступ малих підприємств до можливості залучення фінансових ресурсів та стартового капіталу, для того, щоб залучити нові технології, інформації та кадрові ресурси. Через вище наведені умови лише одна з усіх сфер, котрі є у малому бізнесі, а саме народне господарство найбільше зросла серед інших.

Перевагами малого бізнесу є більш легке застосування всіх змін в економіці країни, знаходження ніші, що є у виробництві товарів та наданні послуг, виконання робіт, а також